

Tečno učilo.

K a z a v n i p o d u k.

Drevje in germovje.

S n o v a. Sadne drevesa, gojzdne drevesa; hrast, bukev, lipa, topol, breza, javor, jelša, jesen, verba, smreka, jelka, mecesen, bor, kopinje, malinje, brinje, češmilje, ternjolica, bezeg.

U č b a. Hrast je naj večje, naj debelše in naj terdnejše drevo med vsemi listnatimi drevesi; ima podolgasto in gladko perje; cvete zelenkasto rumeno, in rodi želod.

Hrastov les se rabi za kurjavo, za tesarijo in za mnoge orodja. Želod daje svinjam dobro pičo; šipke (koper) pa rabijo usnjarji. — Bukva ima ravno in precej visoko deblo, okroglasto, svitlo in nekoliko zobčasto perje; bukovo cvetje ima mačice; sad pa se imenuje žir, kterega imajo polhi in svinje radi, pa tudi olje delajo iz njega. Bukove derva so terde, in so prav dobre za kurjavo. — Lipa je veličastno drevo; ima lepo zeleno perje kakor serčke, rumenkasto cvetje in okrogli sadek. Lipov les je bel, mehek in lahek, kterega rabijo strugarji in podobarji. Lipovo oglje daje dober prah za zobe, in se tudi rabi za smodnik in za risanje. Lipovo cvetje daje bolnikom dober čaj. — Topol je šibko in visoko drevo, katero ima pokončne veje in kupasto in zobčasto perje. Cvetje ima mačice. — Breza ima trivoglato, kupčasto zobčasto in lepo zeleno perje. Cvetje ima tudi mačice. Brezova skorja je bela, ktera se rada maji. Iz brezovih šibic delajo metle. Če se spomladi v brezo zaverta, teče iz nje sladek sok. — Javor je lepo drevo, ki zraste okoli 40 čevljev visoko, in ima zelenkasto rumeno, grojzdičkasto cvetje. Les je bel in zelo dober za mnogo rabo. — Jelša ima okroglasto in sprimkasto perje; ima mačice, in raste po mokrih krajih. Jelševo skorjo rabijo barvarji in strojarji. — Jesen ima majhno podolgasto perje in mehek les. — Verba naj raje raste na mokrih krajih. Verbove veje rabijo za obroče, iz šibice pa pletejo jerbace. — Smreka ima kratko, ojstro, zeleno šilovje in dolge storže ali čerže. Smrekov les je mehek, in se rabi za kurjavo in za mizarske dela. Skorja daje strojarju čreslo; iz nje pa tudi dobimo smolo za mnogo

rabo. — Jelka ima belo skorjo, zeleno in nekoliko belkasto šilovje. Jelka ali hojka daje dober les za sode in škafe ali keblje, pa tudi močne jambore za barke. — Mecesen ima šopkasto perje, ktereга jeseni zgubi. Mecesnov les je celó dober za tesarijo. Iz skorje teče neka smola, iz ktere se balzam napravlja. — Bor ali borovec ima dolgo rujavkosto zeleno šilovje in kratke storže, in daje dober smolast les za jezi in steske, pa tudi treske za kurjavo. — Kopinje ima po obeh straneh zeleno tanke peresca, po vejicah pa bodcke, in rodi černe, sladke jagodice. — Malinov germ raste rad po gojzdu; ima tudi po vejicah bodcke, in rodi sladke jagodice, ktere so dobre za jed, pa tudi za kis in malinovec. Brinje ima oestro šilovje, zdravo zernje in les za kajenje. Iz brinja napravlja se tudi žganje (brinjevec) in olje za zdravila. — Češmilje je visok germ, ki lepo rumeno cvete in žlahtno diši. — Ternjolica ima terd ternjast les; cvete belo in že zgodaj spomladi. Iz cvetja napravljajo zdravilni čaj; černi posušeni sad pa je tudi za jed. — Bezeg je precej visok in raste po vertih in vodnatih krajih. Bezgovo cvetje dá dober zdravilni čaj. — Imenujte prav veliko sadnih, gojzdnih, listnatih in iglastih dreves! Imenujte več germov, in povejte, kateri nam naj več koristijo!

Iz zgodovine kerščanske ljudske šole.

(Dalje.)

Med tem je pa božja previdnost čudovito pomnožila mesta za izrejo mladosti po samostanskih šolah. Sv. Avguštin je bil prvi, ki je samostanske vodila vravnal za izrejo mladosti; — Irsko, dandanašnji tako nesrečno, se sme ponášati, da je imelo v svojih številnih samostanih naj izverstnejše odgojišča, po katerih je postalo prelepi vert svetnikov, iz ktereга je nebeški vertnar jemal razne rastlike, pa jih presajal v zemljo med tem pripravljeno. Moški in ženski samostani so od blizo in dalječ vabili otroke in nekaj njih prelepo podučeni so obderževali za samostansko življenje, ker so lepo prihodnost obečevali; nekaj pa so jih svetu kot lepi kinč zopet nazaj dajali. Kar se je tukaj po sv. Patriku († l. 464.) zgodilo, to je vstanovil za germanski svet sv. Benedikt. Ta sveti mož je